

A kutya nem kritizál

Kisfiú: És a nyelve... (szótagolva olvas)

Narrátor: A kutya nem véleményez, a kutya nem sóhajtozik, ha lassan vagy akadozva olvasunk, a kutya segít, a kutya elfogad.

Kislány: ... neki is van egy segítő kutyája.

Narrátor: Itt, a Kőbányai Szabó Ervin Könyvtárban kéthetente olvasást segítő kutyás foglalkozásokat tartanak, ingyen. Kutyákkal talán sokkal több helyzetben tudnak segítségünkre lenni, mint gondolnánk. Általában a vakvezető kutyáról sokan hallottak, vannak terápiás kutyák, talán ezt is sokan hallották, mi mindenhez tud segítséget nyújtani egy kutya, azon kívül, hogy a legjobb barátunk is?

Kovács-Czirják Helga terápiás kutya felvezető: Ugye, nagyon jó társunk, ahogy Te is mondtad, de nagyon sokféle segítőkutya-típus létezik. Vannak mozgássérült-segítő kutyák, akik pl. mozgássérült kerekesszékeseknek segítik a mindennapjaikat, a hangjelző kutyák, akik hallássérültek mellett dolgoznak és hangot jeleznek, vannak személyi segítő kutyák pl. autista emberek mellé könnyítik meg a kapcsolódási pontokat a mindennapos gördülékeny életet. Ugye ez nehézkes tud lenni, pánikroham jelző kutyák, epilepsziaroham-jelző kutyák... egyesületünknel most vizsgázott nemrég egy vércukorszint jelző kutya és már képződik egy másik, vércukorszint ingadozást fog tudni jelző kutya, tehát az alacsony, ill. magas vércukorszintet tudja majd jelezni...

Narrátor: Mi alapján, milyen jeleket tudnak fogni?

Helga: Szag.

Narrátor: Megváltozik a kipárolgásuk?

Helga: A nyál és az izzadság szaga változik, amiből a kutya tudni fogja, illetve adunk jeleket is állítólag, amiket mi nem veszünk észre...

Narrátor: Mint például?

Helga: Hát, remegés, nagyon enyhe remegés, hangulatváltozás alacsony vércukorszintnél, ill. most van képzés alatt egy glutén kiszagolásra képződik a kutya. Egy nagyon súlyos cölikáliás kislánynál, hogy olyan súlyos a betegsége, hogy kevés az, hogy ő maga gluténmentesen étkezik, mert Magyarországon a törvényi szabályozás azt mondja ki, minden termék, amiben 1 kg / 20 milligrammot nem meghaladó gluténtartalom alatt van a termék, az már gluténmentesnek mondható. Viszont nála ez a 20 mg is rengeteg és rosszul lesz tőle, a kutya ezt is ki fogja tudni szagolni.

Narrátor: Általában nyilván területspecifikus a dolog, de egy, egy ilyen kiképzés milyen hosszú lehet?

Helga: Hát általában elkezdni már kölyökkorban kezdjük, próbáljuk a kölyköket is úgy kiválasztani, hogy úgy vannak szocializálva tenyésztőnél, nevelőszülőnél, a születéstől választjuk ki őket kölyöktesztrel, 3 napos és 6 hetes korban van egy teszt, ami alapján nagyjából be tudjuk határozni a kutyának a személyiségét és meg tudjuk határozni mire tud ő, milyen munkára lehet ő alkalmas. pl. szereti az emberrel felvenni a kontaktust, akkor ő valószínűleg egy jó terápiás kutya lehet, ha követi az embert, szereti az érintést vagy ha mondjuk szeret apportírozni, ő egy jó mozgássérült-segítő kutya lehet, hiszen ott tárgyakat kell fölvenni apró tárgyakat a földről és ez alapján megyünk tovább, másfél, két év egy kiképzés, mire azt tudjuk mondani, hogy a kutya munkába tud állni és le tud vizsgázni, az másfél, két év minimum.

Narrátor: Általában honnan lesznek a kutyák, akiket aztán kiképeztek?

Helga: Ha a gazdinak van rá kerete, akkor természetesen tenyésztőtől meg tudja venni, sokan így jelentkeznek, hogy megtalálta a kutyát, nézzük meg, teszteljük le, jónak tűnik-e, ill. kapunk szerencsére tenyésztőktől felajánlásokat. Amikor mi tudjuk kiválasztani a kutyust és tesztek alapján mi tudunk először választani. Ez egy nagyon nagy könnyebbség egy tenyésztői felajánlásnál, hogy odamehetünk, tesztelhetünk és azt mondhatjuk, hogy nekünk ez a kutya kell. Ez viszonylag ritkán van, de szoktunk

kapni tenyésztői felajánlást, illetve most mi is megpróbálkozunk egy tenyész-programot indítani. Vettünk egy óriásuszkár kutyát, akiből szeretnénk majd, hogy neki a kölykei segítőkutyák legyenek majd.

Narrátor: Mi a helyzet a nem fajtiszta kutyákkal?

Helga: Azzal sincsen semmi gond, keverékkutyusok is alkalmasak lehetnek, meg kell nézni, hogy milyen munkára, ugyanúgy tesztekkel tudjuk megnézni.

Narrátor: Mennyiben számít a fajta, de ebben az estében nem biztos, hogy a fajta olyan domináns, hanem mi az, ami sokkal inkább számít egy kutyánál? Nyilván vannak fajta jellegek ...

Helga: Mindig vannak, igen. Hát, az egyedi jellemvonások számítanak, hogy mit szeretnénk a kutyával csinálni. Ugye ez, amit mondtam, hogy mennyire apportos, mennyire szereti az ember közelségét, mondjuk bizonyos hangoktól megijed vagy nem ijed meg. Mert, hogyha minden hangtól azonnal megijed, akkor én nem fogok tudni bemenni vele egy bevásárlóközpontba mondjuk, már a kiképzési idő alatt sem, ahogy csattan valami összerezzen és kifut a világból, ő egy hangérzékeny kutya, biztos, hogy nagyon aranyos családi kutya lesz, de nem lesz jó segítőkutyának, nem lesz jó terápiás kutyának, mert elkezdednek futkározni a gyerekek és szívrohamot kap.

Narrátor: Meg nyilván nem lehet 100%-ra menni itt sem, mert nyilván bizonyos alkalmassági jegyek alapján kiválasztotok kutyákat, aztán lehet, hogy menet közben a kiképzés folyamán derülhet ki, hogy mégsem alkalmas.

Helga: Ritkán, előfordul ilyen, megpróbálunk körültekintően eljárni ebben a dologban is, de persze a kiképzés folyamán is történhet olyan, hogy valamitől olyan sokkot kap, nincs jól lekezelve, nem jól kezeli a gazdi és azt nagyon nehéz kioldani újra a kutyában, de próbálunk alapvetően körültekintően eljárni. Nemcsak a fajta, de az egyed kiválasztás során, hogy ne az legyen, hogy egy háromnegyedéves vagy egy éves kiképzési időszak után sajnos kutya nem tud levizsgázni, de volt már sajnos erre is példa.

Narrátor: És most itt vagyunk Mázli mellett, milyen fajta képességgel rendelkezik, úgy tudom saját kutya?

Helga: Mázli igen, ő az én második terápiás kutyám, Mázli 6 éves, ő óriásuszkár kutya. Amit én nagyon szeretek benne, és amiért én az óriásuszkár mellett döntöttem, az egyik az egy külső jegy, hogy nem hullik a szőre, így be tudok menni olyan gyerekekhez is, akik mondjuk allergiások a kutyára. Emiatt választottam én az uszkárt, ill. ő az uszkárok között egy nagyon, nagyon nyugodt kutyus, viszont fel is lehet őt pörgetni, tehát hogy most lehet látni, hogy ez a „full nyugalomban vagyunk”. De hogyha megkérem, megmutatok pár dolgot, akkor ő pillanatokon belül át tud csapni a másik oldalra is, tud pörögni és ez nekem nagyon fontos a munkában, hogy bármikor le tudom tenni nyugalmi pozícióba, de bármikor el tudok vele kezdeni dolgozni.

Narrátor: Hogyan tud például az olvasás megszerettetésében segíteni?

Helga: Azt nagyon fontos tudni a kutyákról, az első és legfontosabb, hogy a kutya nem kritizál. És a gyerekek, akik idejönnek olvasni valamilyen nehézséggel küzdenek. Valószínűleg már van bennük egyfajta félsz is, esetleg már valamilyen kritika érte, rászóltak, hibás, nem jó, ezt a kutya soha nem fogja megcsinálni. A kutya odateszi a fejét, ő meghallgatja, ő nem fogja félbeszakítani. A végén boldog, hogy megsimogatják, és ezért a gyerekek sokkal oldottabbak lesznek a kutya közelében, sokkal szívesebben olvasnak. Mi Mázlival most az idei tanévben kezdtük ezt a kutyával, tartottunk itt a könyvtárban idén februárban csak a tavalyi tanévben egy próbafoglalkozást, aminek nagyon nagy sikere volt. És akkor döntöttünk úgy a fiókvezetővel, hogy akkor megpróbálnánk ezt a programot, merthogy van rá érdeklődés a gyerekek és a szülők felől.

Narrátor: És mondhatjuk, hogy ez egy viszonylag új terület nektek és most gyűjtitek össze a tapasztalatokat?

Helga: Nekünk igen, de nekem van olyan ismerősöm, aki már második tanéve jár az ő kutyájával iskolába olvasás órára. Tehát van erre máshol is kereslet, igény, illetve úgy tudom, hogy Óbudán is van egy másik egyesülettel egy kutyus, aki jár hasonló helyre, ilyen olvasó szakkört tartani gyerekeknek.

Narrátor: Általában mit tapasztaltok a foglalkozásokat követően, milyen visszajelzések vannak közben és utólag?

Helga: Egyre oldottabbak a gyerekek, én úgy látom, hogy javul az olvasási képességük is, azzal, hogy oldottabbak. Most már tudunk olyan feladatokat is betenni az olvasás után, miután elolvastak egy mesét, mondjuk, ami arra vonatkozik, hogy mit olvastak. Tehát hogy egyáltalán értették-e, hogy mit olvastak, nemcsak felolvastak egy szöveget, egy meserészletet. És amíg ezek eleinte nehezebben mentek ezek a feladatok, ezek is egyre jobban mennek, egyre jobban tudják, hogy miről szólt a mese, hogy mit olvastak. Mert ugye az egy dolog, hogy elolvastunk valamit, de hogy tudjuk is, hogy mit olvastunk.

Narrátor: Nyilván egyéne válogatja, meg, hogy gyereke válogatja egyéneként, de hogy hány foglalkozás szükséges ahhoz, hogy látványosabb változás vagy fejlődés álljon be?

Helga: Hááát, igen, egyéneként váltogatja. Mi most tartunk, azt hiszem, az ötödik foglalkozásnál és én most már azt mondom, hogy erőteljesen látszódik a fejlődés. És csak kéthetente vagyunk itt, merthogy nem is hetente.

Narrátor: Milyen hosszú ideig lesznek most itt ezek a foglalkozások?

Helga: Ezeknek a gyerekeknek most 10 alkalom van és utána leülünk és újra beszéljük, hogy akkor a következőbe hogyan tudnánk új gyerekekkel, hány alkalommal, akár heti rendszerességgel, ha van rá igény, ezt megnézzük. Ugye ez egy bevezető projekt itt a könyvtárban és akkor megnézzük, hogyan tudunk továbbmenni. Maga a kutyás terápia az, azt gondolom, hogy óvodás kortól egészen a kamaszkorig és utána ugye vannak a fogyatékkal élő felnőttek, az idősek, tehát hogy szinte mindenhol kijön az, hogy nagyon fontos a kutyás terápia és hogy mennyit tud segíteni egy kutyának a jelenléte. Oviba is jártam, bölcsibe is járok velük és hihetetlen, hogy mennyire, mind mozgásban, mind kommunikációban mennyit fejlődnek a gyerekek.

Narrátor: Ugye arról volt szó, hogy egymást esetleg piszkálják vagy kritizálják, ehhez képest a kutya ilyesmit nem tesz meg, viszont nem egyéneként foglalkozik velük a kutya, tehát a gyerekek egymás tekintete előtt vannak. A kutya közelében mindenki elfogadóbb egymással is?

Helga: Igen. Én azt gondolom, hogy igen. Ha pedig bármi lenne, hogy nem, akkor tudom azt mondani, hogy „nézd meg a kutyát”. Az olvasásnál pedig mindig, amelyik gyerek olvas, én ahhoz fektettem a kutyát, ahhoz a gyerekekhez, tehát a kutyának olvas elsősorban. Hiába vannak ott a többiek, ő mindig a kutyának olvas.